

Dyscalculie

5.1 Dyscalculie(beleid)

Onderwijs en zorg zijn erop gericht dat ook leerlingen met dyscalculie een eerlijke kans krijgen om een diploma te halen dat past bij hun mogelijkheden en belangstelling.

De manier waarop het Staring College omgaat met leerlingen waarbij dyscalculie wordt vermoed dan wel is vastgesteld is in lijn met c.q. afgeleid van m.n. de volgende publicaties:

- Van Groenestijn, M., Borghouts, C., & Janssen, C. (2011). Protocol Ernstige Reken Wiskunde-problemen en Dyscalculie: BAO, SB en SO.
- Van Luit, J.E.H., Bloemert, J., Ganzinga, E.G., & Mönch, M.E. (2012). Protocol Dyscalculie: Diagnostiek voor Gedragkundigen (protocol DDG).
- Van Groenestijn, M., Van Dijken, G., & Janson, D. (2012). Protocol Ernstige Reken Wiskunde-problemen en Dyscalculie: VO.

Uitgangspunt is dat zowel de school, de ouders als de leerling een inspanningsverplichting hebben.

5.2 Definiëring dyscalculie

Een ernstig rekenprobleem hoeft nog geen dyscalculie te zijn. In Nederland zijn (werk)definities/ beschrijvingen in omloop, zoals:

“Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het leren en vlot en/of accuraat oproepen en/of toepassen van reken-/wiskundekennis (feiten/afspraken). (Ruijssenaars e.a., 2006)

“Dyscalculie is een stoornis. Blijvende problemen met het leren rekenen, ook na goede remedial teaching (tenminste twee keer per week gedurende een half jaar). Niet vlot en goed kunnen oproepen van kennis (feiten en afspraken): automatiseren is een blijvend probleem. Kennis niet goed kunnen toepassen in allerlei rekensituaties”. (Van Luit, 2011)

“We spreken van dyscalculie als ernstige rekenproblemen ondanks langdurige deskundige begeleiding en zorgvuldige afstemming hardnekkig blijken en onveranderd blijven bestaan. De kenmerken van de leerling blijven vooralsnog dominant.” (Van Groenestijn e.a., 2012)

5.3 Vaststelling dyscalculie c.q. de dyscalculieverklaring

Er is sprake van dyscalculie als deze is vastgesteld en gerapporteerd in de vorm van een dyscalculieverklaring door een professional met een academische graad in de psychologie of orthopedagogiek, die in het bezit is van een erkende bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek, minimaal (op het niveau) van de BIG-registratie gezondheidszorgpsycholoog of orthopedagoog generalist. De geldigheid van de verklaring is in principe onbepaald.

Als een leerling voor de brugklas wordt aangemeld komt er informatie mee over het rekenniveau vanuit de basisschool. Aanvullend maken de leerlingen ook een instaptoets rekenen, gerelateerd aan het brugklasniveau dat zij volgen. Scoort een leerling zwak en blijkt gaandeweg het 1^e leerjaar dat rekenoefeningen c.q. gerichte remediëring te weinig rendement opleveren, terwijl de overige vaardigheden zich wel volgens verwachting en ingeschatte capaciteiten ontwikkelen, dan worden ouders hierover door school geïnformeerd.

Het is vervolgens aan de ouders of zij op hun kosten besluiten tot een diagnostisch dyscalculie-onderzoek. Het Staring College voert dergelijk specialistisch onderzoek niet uit.

Als onderzoek leidt tot afgifte van een dyscalculieverklaring heeft de leerling recht op de daarin geformuleerde maatregelen voor zover de school deze in dit beleid heeft geformuleerd en ze zijn toegestaan binnen geldende wet- en regelgeving c.q. door de inspectie.

Het Staring College neemt de aanbeveling over van het protocol Ernstige RekenWiskunde problemen en Dyscalculie VO dat een dyscalculieverklaring na de basisschool alleen nog in de eerste twee leerjaren binnen het VO kan worden afgegeven.

5.4 Maatregelen¹

Begeleiding in leerjaar 1

Tijdens het 1^e leerjaar volgen de leerlingen met dyscalculie –buiten de gewone lessen om– een verplicht begeleidingstraject bestaande uit:

- Psycho-educatie. (Wat heb ik en wat betekent dat voor mijn schoolloopbaan?)
- Rechten en plichten van leerlingen met dyscalculie geformuleerd in het beleid van de school.
- Remediëring van rekenvaardigheid, zolang dit rendement oplevert.

Begeleiding in de hogere leerjaren

In leerjaar 2 kunnen leerlingen gebruik maken van het begeleidingsuur. In de hogere leerjaren worden leerlingen met dyscalculie – buiten de gewone lessen om – alleen ondersteund op advies van de docentenvergadering én als de school daarvoor faciliteiten beschikbaar heeft.

5.5 Pedagogisch/didactische benadering c.q. aanpak in de les

Docenten hanteren t.a.v. leerlingen met dyscalculie een pedagogisch/didactische aanpak bestaande uit:

- Begrip, acceptatie en een positieve, stimulerende benadering voor het behoud van motivatie en het voorkomen van psychische gevolgen, zoals onzekerheid, een lage zelfwaardering, een gevoel van verlies van autonomie en faalangst.
- Het gevraagd en ongevraagd bieden van extra instructie op rekenwiskundegebied voor zover de tijd dit binnen de les mogelijk maakt.
- Het toestaan en adviseren van rekenhulpmiddelen tijdens de gewone lessen waarvan de docent, uitgaande van de dyscalculieverklaring en werkend met de leerling, merkt dat ze de leerling helpen.

5.6 Bespreking tijdens de bevordering

Aangezien voor schoolexamentoetsen andere regels gelden dan voor toetsen in eerdere leerjaren kan er bij de overgang naar het eindexamenjaar sprake zijn van een in meer of mindere mate vertekend cijfer van leerlingen met dyscalculie. Voor leerlingen met een dyscalculieverklaring is binnen het Staring College afgesproken dat zij apart worden besproken tijdens de rapport- en bevorderingsvergaderingen. Dit maakt het mogelijk dat wanneer de leerling niet aan het puntenaantal voldoet, zoals vastgesteld in de doorstroomschema's, een leerling met dyscalculie buiten de normen om kan worden besproken en eventueel wel bevorderd kan worden.

5.7 Toetsing

Bij alle toetsen (schriftelijke overhoringen en repetities), schoolexamens en centrale examens (conform het Examenbesluit, art. 55) waarin rekenwiskundeoperaties aan de orde zijn, heeft de leerling recht

- op de volgende tijdverlenging:
 - per les-/klokuur: maximaal 10 minuten;
 - per zitting van het centraal examen: maximaal 30 minuten.
- om gebruik te maken van een elektronische rekenmachine.

Ten aanzien van de centrale examens en de afname van de rekentoets gelden de voorschriften van CvTE (College voor Toetsen en Examens).

¹ Maatregelen zijn bedoeld als de leerling qua functioneren en in de optiek van school c.q. de docentenvergadering op het juiste niveau onderwijs volgt.

Bij alle toetsen, met uitzondering van de centrale examens, waarin rekenwiskundeoperaties aan de orde zijn, heeft de leerling aanvullend recht op datgene wat in de dyscalculieverklaring is aangegeven, met dien verstande dat:

- dit niet strijdig is met geldende wet- en regelgeving;
- het einddoel van het onderwijs –ook voor leerlingen met dyscalculie- hetzelfde is als voor leerlingen zonder dyscalculie.
- de eisen van het schoolexamen en de inhoud daarvan niet worden aangepast;
- de school dit binnen de toetssituatie (organisatorisch) kan realiseren;
- de leerling en de ouders merkbaar ook hun inspanning laten zien;
- de leerling minimaal in de les voorafgaand aan de toets de docent laat zien wat hij als compensatie bij de toets wil gebruiken. De docent beoordeelt² –vanuit de dyscalculiekenmerken c.q. -verklaring van de leerling, de behandelde stof en de wijze waarop de leerling aan het onderwijs heeft deelgenomen– of de compensatie passend is.

Als toelichting hierop: het kan daarbij o.a. gaan om zaken die de leerling niet geautomatiseerd krijgt, een aanpakstrategie, een algoritme en/of een formule voor bepaalde rekenbewerkingen of reminders bij bepaalde rekenfouten die de leerling steeds blijft maken. Het mag daarbij niet gaan om louter “knip- en plakwerk” van uitleggedeelten uit het leer- of werkboek. Het moet duidelijk gaan om een plausibele selectie uitgewerkt door de leerling. Bij akkoord mag de leerling de toegestane compensatie gebruiken bij de betreffende toets.

5.8 Geschillen

Bij geschillen over de uitleg en uitvoering van dit beleid beslist de directeur onderwijs. Hij kan zich daarbij o.a. laten adviseren door deskundigen.

5.9 Beperkingen

De uitvoering van dit beleid kan op onderdelen worden c.q. zijn beperkt door de middelen die de school vanuit de overheid ter beschikking worden gesteld. Dit kan betekenen dat de school bepaalde deskundigheid niet kan inhuren of aanwezige deskundigheid maar beperkt kan inzetten.

5.10 Borging

De directie ziet toe op een correcte uitvoering van dit beleid. Zij maakt daarbij o.a. gebruik van de dagelijkse ervaringen van betrokkenen binnen de school. Indien bij- of nascholing is geïndiceerd voor individuele of groepen docenten, dan draagt zij hiervoor zorg.

Zorgcoördinatoren hebben mede de taak een juiste uitvoering van het beleid bij hun collega's te stimuleren.

Medewerkers die niet meewerken aan het correct en zorgvuldig uitvoeren van het vastgestelde beleid zullen volgens de daarvoor op het Staring College geldende standaard worden aangesproken en begeleid.

5.11 Contactpersonen dyscalculie

Het Staring College heeft op elke locatie tenminste een contactpersoon dyscalculie. Deze is aanspreekbaar voor zowel leerlingen, ouders als docenten. Wie de dyscalculiecoördinatoren zijn en op welke locatie zij werkzaam zijn, leest in u bij het onderdeel ‘medewerkers’.

² De docent laat zich in zijn beoordeling leiden door de reken-/formulekaart zoals die in het meeste recente examenblad (www.examenblad.nl) is weergegeven.

onderwerp	Dyscalculie(beleid)	
datum	december 2018 <i>(alleen redactionele aanvullingen en verduidelijkingen t.o.v. voorgaande versie. Geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd)</i>	
kenmerk	4092.1819	vervangt: 4086.1415 dyscalculie(beleid) opgenomen in uitvoeringsregelingen zorgplan kenmerk 4019.1617
verantwoordelijke	directie	
vastgesteld	d.d.: 13 januari 2015	door: DV
MR	n.v.t.	d.d. n.v.t.